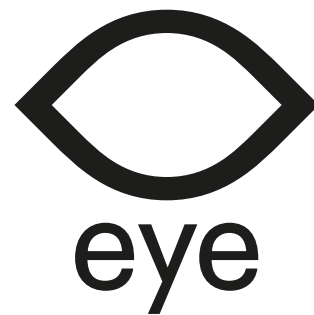


Jij & ik

Lesmateriaal bij filmvertoning van korte films
Basisonderwijs groep 1 + 2



Beste leerkracht,

Jij en ik is een compilatie van bijzondere korte films waarin de vier basisemoties centraal staan: blij, boos, bang en verdrietig. Met dit programma gaan kinderen beter begrijpen waarom bepaalde emoties worden getoond. Daarnaast worden ze uitgedaagd om op de films te reflecteren, hun mening te verwoorden en te luisteren naar andermans mening. Daarmee geeft u invulling aan zowel sociaal-emotionele ontwikkeling als aan mediaonderwijs en mediawijsheid.

Dit lesmateriaal is geschikt voor groep 1 en 2 van het basisonderwijs en biedt praktische informatie en achtergrondinformatie waarmee u het filmbezoek inhoudelijk kunt voorbereiden en na afloop verwerken op school. De animatiefilm *Looks* wordt speciaal uitgelicht, een film over pesten en voor elkaar opkomen. Naast gesprekstips krijgt u bij deze film meer informatie over de inhoud en twee opdrachten voor uw leerlingen waarmee ze emoties herkennen van de ander en van zichzelf.

Veel plezier met de filmvoorstelling!

Lessen over film

Het lesmateriaal sluit aan bij *Kunstzinnige oriëntatie*, *Taal* en *Oriëntatie op jezelf en de wereld*. U kunt de volgende lesopzet gebruiken:

1. Voorbereiding filmbezoek: op pagina 2 tot en met 4 vindt u informatie over de films en gesprekstips.
Geef de kijkvraag mee aan de leerlingen.
2. Filmvertoning in bioscoop of filmtheater.
3. Verwerking filmbezoek: gebruik hiervoor de informatie en leerlingopdrachten op pagina 5.



Korte film

Deze compilatie van korte films laat kinderen in het tijdbestek van een gemiddelde speelfilm kennismaken met diverse films, zowel *live action* fictiefilms ('gewone' speelfilm) als animatiefilms. Het programma bevat verschillende vormen van animatie: tekenfilms en stop-motionfilms die gemaakt zijn met papier, karton, hardgekookte eieren en zelfs met gloeilampen. In animatie kan immers alles. Zo kunnen mensfiguren bijvoorbeeld vliegen en dieren rechtup lopen of praten.

Korte film is een heel eigen kunstvorm. Een overtuigend verhaal vertellen in een kort tijdsbestek is een vak apart. Helemaal als dat zonder dialoog is, zoals vaak bij kunstfilms en animatiefilms het geval is. En soms spelen praktische motieven een rol. Aan het maken van een lange film werken veel mensen mee en het kost niet alleen veel tijd, maar ook veel geld. Sommige filmmakers maken liever korte films, dan hebben ze meer vrijheid. Jonge filmmakers beginnen vaak ook met een korte film.

Jij en ik

Films vertellen meestal een verhaal over de belevenissen van een filmpersonage. Dat kan een mens zijn, maar ook een dier of een voorwerp. Het belangrijkste personage is de hoofdpersoon. Die is vaak in beeld. Meestal spelen er ook andere personages mee: vijanden waar de hoofdpersoon zich tegen moet verzetten of vriendjes waarmee avonturen worden beleefd. Deze personen zijn de ene keer blij of boos en de andere keer weer verdrietig of bang. Niet alleen aan de gezichten is te zien hoe iemand zich voelt, meestal merkt men dat ook aan de stemmen, muziek of aan de kleuren in de film.

Gesprekstips

Houd voor het filmbezoek een klassengesprek om de films en het filmbezoek te introduceren. Sommige kinderen gaan misschien voor het eerst naar de bioscoop. U kunt gebruikmaken van onderstaande vragen:

- Wie is er wel eens eerder naar de bioscoop geweest? Hoe vonden de leerlingen dat? Wat is het verschil tussen het kijken naar een film in een bioscoop en het kijken naar een film op tv? (*Bioscoop: groot doek, je kunt de film niet stopzetten of weglopen; thuis voor de tv of op een laptop kan dat wel*)
- Wat maakt een filmbezoek een leuke ervaring voor iedereen? (*Bespreek eerdere ervaringen en gedragsregels voor in de bioscoop*)
- Waarom is het leuk om veel korte films te kijken? (*Dan is bij elke film iets anders te zien*)
- Kunnen de leerlingen verhalen bedenken uit boeken, tv of films die ze zielig vinden? En waar moeten ze om lachen? Worden ze ook wel eens boos bij een verhaal? Waarom dan? En zijn ze wel eens bang? Kunnen ze daar ook een voorbeeld van geven?

Kijkvraag voor de filmvertoning

In bijna elke film uit het programma wordt er wel iemand blij of verdrietig of juist boos of bang. De leerlingen gaan maar liefst acht korte films bekijken.

Vraag de leerlingen bij de voorstelling de film te onthouden waar ze heel hard om moesten lachen en een film die ze zielig vonden.

Achtergrondinformatie films



Ik de jouwe, jij de mijne

Sylvie Zijlmans, Nederland, 2005, 2:11 minuten, fictie, geen dialoog

Een blond en een donker jongetje staan tegenover elkaar. De donkere jongen lacht. De blonde jongen wil stoer zijn, maar is ook verlegen. Langzaam glijdt zijn lichte kleur op de neus en wangen van de donkere jongen. En andersom. De jongens zijn blij en verwonderd en dat effect heeft de film ook op de kijker.



Dodu the Cardboard Boy: The Balloon Moon

José Miguel Ribeiro, Portugal, 2010, 5:00 minuten, animatie, geen dialoog

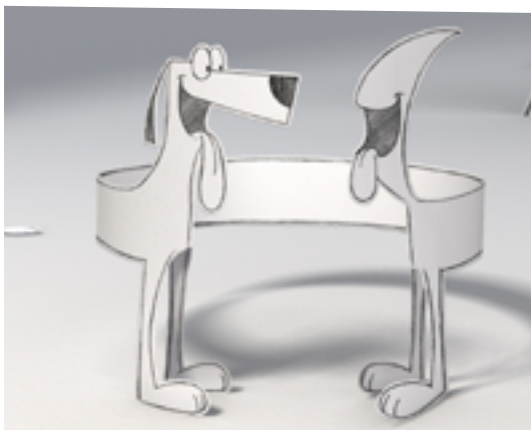
Dodu is een jongen van karton. Zijn vriend is een lieveheersbeestje. Samen beleven ze spannende avonturen. De zee, de maan, het bootje waarin ze varen, alles is van karton en het lieveheersbeestje is gemaakt van een kroondopje. Het gezicht van Dodu weet treffend zijn emoties weer te geven. Hij lacht met grote ogen als hij blij of verbaasd is en kantelt zijn vierkante hoofd een beetje.



Koest

Simone van Dusseldorp, Nederland, 2007, 9:00 minuten, fictie, Nederlands gesproken

Als de kleine Dédé iets zegt, luistert niemand naar hem. Op een dag sluit Dédé vriendschap met een hond. Zijn vader haalt de hond weg omdat hij denkt dat Dédé bang voor hem is. Maar Dédé was juist blij met de hond, daar werd hij vrolijk van. Dédé stopt met praten. Hij blaft. Pas als zijn vader Dédé aandacht geeft als hond, begint Dédé weer te praten.



My Happy End (Lang en gelukkig)

Milen Vitanov, Duitsland, 2007, 5:22 minuten, animatie, geen dialoog

Een hondje van papier zit achter zijn staart aan. De staart krijgt ook een mond en ze worden vrienden. Dan scheurt de hond in tweeën. Los van elkaar rennen ze samen verder. Het zijn blije vrienden, ze lachen vaak van oor tot oor met opengesperde ogen. Als ze boos zijn op de kat knijpen ze de ogen samen en laten ze vervaarlijk hun tanden zien.



Sientje

Christa Moesker, Nederland, 1997, 4:30 minuten, animatie, geen dialoog

Sientje is een klein meisje dat van haar moeder geen tv mag kijken. Ze is ontzettend boos. Op haar kamer reageert ze zich zelfs af op haar knuffel. Als ze is uitgeraasd, is ze blij als haar moeder komt kijken. Haar boosheid wordt knap en groot in beeld gebracht, ze laat zich languit op de grond vallen, schreeuwt en stampvoet, haar mondhoeken buigen ver naar beneden en ook zonder wenkbrauwen staan haar ogen dreigend samengeknepen.



Philips Lamp Light Band

Productie: Joop Geesink's Dollywood, Nederland, 1957, 3:20 minuten, animatie, geen dialoog

Een verliefde jongen en een meisje gaan samen naar de dierentuin. Het stel is blij, ze glimlachen voortdurend. De apjes in de kooi lijken wel boos, zij fronsen de wenkbrauwen. Er speelt een orkest. Reclamefilm voor Philips-lampen, met gloeilampen omgebouwd tot personages.



Freilandeier (Scharreleieren)

Daniel Faigle, Duitsland, 2006, 10:00 minuten, animatie, geen dialoog

Twee hardgekookte eieren ontmoeten elkaar op een ontbijttafel. Als er gevaar dreigt weet er één te ontsnappen. Alle eitjes in de buurt helpen om het andere ei te bevrijden. De film laat heel slim emoties zien. De eieren hebben geen getekende gezichten, maar de eiwarmers zijn mutsen (met kwastjes bij de een) die bewegen als ze blij zijn of schrikken.

Uitgelicht: Looks

Looks (De grijze lynx)

Susann Hoffmann, Duitsland, 2014, 3:00 min., getekende animatie

Op een open plek in het bos spelen kleurrijke dieren. Een grijze lynx (een grote kat) wil graag meedoen. Maar de dieren pesten hem omdat hij anders is. Om erbij te horen, pakt hij de kleur van een ander dier af. Als vervolgens het andere dier buitengesloten wordt, krijgt de lynx spijt. De film laat zien hoe belangrijk het is om voor elkaar op te komen als iemand wordt gepest.

Gesprekstips

Laat de leerlingen na afloop van de filmvoorstelling eerst hun spontane reactie geven. Vonden ze het een leuke voorstelling? Gebruik eventueel de volgende vragen en bespreek daarmee ook het thema emoties:

- Welke korte film vonden de leerlingen leuk of minder leuk? En waarom?
- Wat vinden de leerlingen leuker, een korte of een lange film? En waarom?
- Weten de leerlingen nog om welke film ze moesten lachen? En welke film vonden ze zielig? Kunnen ze ook zeggen waarom?

Opdracht 1: Spelen met emoties

Emotie is een gevoel. Naast horen, zien, ruiken en proeven, kunnen mensen voelen. Dat kan van buiten, met de huid, maar ook van binnen. Dan zijn het emoties.

Met het gezicht kunnen mensen heel veel emoties uitbeelden. Laat de kinderen oefenen met boos, blij, bang of verdrietig. Bespreek wat verandert aan de stand van de ogen, de wenkbrauwen en de mond. Maar ook het hele lijf kan een emotie uitbeelden. Denk daarbij ook aan *Looks*: de hoofdpersoon liet duidelijk zijn schouders en hoofd hangen, omdat hij verdrietig was. En hoe zag blij eruit? (*De armen gingen omhoog en hij lacht*)

Geef steeds twee kinderen een emotie (bang, boos, verdrietig of blij) zonder dat de rest van de klas dat hoort. Vervolgens moeten ze met die emotie een activiteit uitbeelden die u hen geeft. Bijvoorbeeld: wandelen, een gebakje eten, een boek lezen, een bal overgooien. Daarbij praten ze niet, het gaat alleen om de gezichtsuitdrukking en de lichaamshouding. De andere kinderen moeten raden welke emotie wordt uitgebeeld.

U kunt de kinderen ook met een poppenkast zelfbedachte of door u gegeven emotionele situaties laten spelen. U kunt daarvoor de situaties uit de films gebruiken die de kinderen hebben gezien. Zorg dat de instructies kort en simpel zijn. Bijvoorbeeld: 'Sientje mag van haar moeder geen tv kijken. Boos gaat ze naar haar kamer. Daar gooit ze met haar speelgoed. Na een tijdje komt haar moeder kijken en is ze weer rustig.'

Opdracht 2: Kleuren en emoties

Benodigheden: diverse kleuren vingerverf, vellen papier (liefst A3). Maak zelf van de vier emoties kaarten op A4-papier (een eenvoudig rond hoofd met de stand van de ogen en de mond, op internet zijn prima voorbeelden te vinden).

In de animatiefilm *Looks* wordt de hoofdpersoon buitengesloten (verdrietig), maar dan pakt hij de kleur van een ander dier af en mag hij wel mee doen (blij). Dat dier wordt nu buitengesloten (verdriet). De hoofdpersoon vindt dat zielig en geeft de kleur terug. Hij komt voor hem op. Andere dieren zien dat en sluiten zich bij hem aan. Vrolijk en blij spelen ze met elkaar verder.

Neem het verhaal met de kinderen door en laat ze aanwijzen welke emotiekaart daarbij past. Kunnen ze ook een situatie bedenken waarin de hoofdpersoon bang zou worden. Welke kaart hoort daarbij? En in welke situatie zou hij boos worden? Wat is de boos-kaart? U kunt hier met de kinderen verder over praten door een situatie uit hun eigen omgeving aan te dragen: niet mee mogen doen met een spel. Hoe zou iemand zich dan voelen. En hoe kan iemand anders dan helpen?

In films worden niet alleen met gezichtsuitdrukkingen en lichaamstaal emoties uitgebeeld, ook kleuren kunnen daar invulling aan geven. De personages in *Looks* hebben allemaal vrolijke kleuren (oranje, geel), maar de lynx is grijs (sombor). Bij angst (donkerblauw, paars) en boos (zwart) horen donkere kleuren. Met name in animatie is hiermee te spelen. Benoem niet alleen de kleuren, maar laat ze ook zien. Laat de kinderen met vingerverf twee poppetjes tekenen die ieder een andere emotie uitbeelden. Welke kleur hoort daarbij en hoe is de stand van ogen en mond? De emotiekaarten dienen als voorbeeld.



Colofon

Ontwikkeld door: EYE Educatie

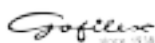
Auteur: Jeanine Cronie

Eindredactie: Merel Gilsing, Anet ter Horst

Grafisch ontwerp: Slem ontwerpstudio

Jij & ik is een onderdeel van de Korte Film Poule en is een initiatief van EYE, i.s.m. bioscopen en filmtheaters.

De Korte Film Poule wordt mede mogelijk gemaakt door:



EYE Educatie wordt financieel ondersteund door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

EYE Educatie ontwikkelt en coördineert educatie over film en aanverwante media in Nederland en levert diensten voor kennisontwikkeling en deskundigheidsbevordering op dit gebied.

EYE Educatie

Postbus 37767

1030 BJ Amsterdam

T: 020 758 2360

educatie@eyefilm.nl

www.kortefilmpoule.eyefilm.nl

www.eyefilm.nl/educatie

www.avontureninhetdonker.nl

www.kijk-goed.eyefilm.nl

© 2016-2017 EYE

EYE FILM MUSEUM AMSTERDAM

eyefilm.nl/educatie

